

До

Членовете на Научното жури, сформирани със Заповед № Р33-948 от 15.03.2021 г. на Ректора на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски” (ПУ) за защита на дисертационния труд на докторант на самостоятелна подготовка Цветанка Стефанова Хугасян от Катедра “Публичноправни науки” на Юридическия факултет (ЮФ) на ПУ

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.ю.н. Георги Петров Пенчев

Юридически факултет на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”

Относно: представения за защита дисертационен труд на докторант на самостоятелна подготовка Цветанка Стефанова Хугасян за получаване на образователната и научна степен “доктор” по област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.б. “Право”, научна специалност/докторска програма “Административно право и административен процес” на тема “Конфликт на интереси и противодействие на корупцията в държавната администрация” с научен ръководител доц. д-р Богдан Йорданов

Уважаеми членове на Научното жури,

Като член на Научното жури, сформирани за оценяване на дисертационния труд с наименование “Конфликт на интереси и противодействие на корупцията в държавната администрация” на докторант на самостоятелна подготовка Цветанка Стефанова Хугасян от катедра “Публичноправни науки” на ЮФ при ПУ със Заповед № Р33-948 от 15.03.2021 г. на Ректора на ПУ, Ви предоставям рецензията си, изготвена на основание чл. 10, ал. 1 от Закона за развитието на на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ) (ДВ, бр. 38 от 2010 г., изм. и доп.), чл. 32, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на на академичния състав на Република България, приет с ПМС № 202 от 10.09.2010 г. (ППЗРАСРБ) (ДВ, бр. 75 от 2010 г., изм. и доп.) и чл. 38, ал. 1 от Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” (ПРАСПУ от 2011 г., изм. и доп. – В: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” [онлайн]. [прегледан 16.03.2021]. Достъпно

от:

<https://uni-plovdiv.bg/uploads/site/pravilnici/PRASPU-10.06.2019.pdf>).

1. Кратки биографични данни за докторанта

Цветанка Хугасян завършва висшето си образование в Зооинженерния факултет на Висшия институт по зоотехника и ветеринарна медицина (понастоящем – Тракийския университет) – гр. Стара Загора в 1989 г. В 2019 г. придобива магистърска степен по публична администрация след успешно завършване на обучението си в магистърска програма „Публична администрация” в Юридическия факултет на ПУ. През периода 1989-1995 г. работи в административни органи, свързани със селекцията и репродукцията в животновъдството в Пазарджик и Пловдив, през периода 1996-2004 г. се занимава със собствен бизнес, а от 2005 г. и понастоящем работи в Областна дирекция „Земеделие” – гр. Пазарджик към министъра на земеделието, храните и горите. Участвала е в редица курсове, комисии и конференции. Тя е зачислена като докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Публичноправни науки” на ЮФ на ПУ със Заповед на Ректора на ПУ № Р33-535 от 03.02.2020 г., считано от 17.01.2020 г. и е отчислена с право на защита със Заповед на Ректора на ПУ № Р33-6036 от 17.12.2020 г., считано от 11.12.2020 г.

2. Общо описание на представените материали

Представеният от Цв. Хугасян комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие с чл. 36 от ПРАСПУ. Тя е публикувала 3 статии по темата на дисертационния си труд. Във връзка удовлетворяването на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и чл. 1а, ал. 1 от ППЗРАСРБ, оценката ми за постигнатия от дисертанта брой точки по показателите, определени в приложението към чл. 1а, ал. 1 от ППЗРАСРБ за област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.6. „Право“, е както следва: по група показатели А - при минимум 50, изпълнение 50; по група показатели Б и В - няма задължителни минимални изисквания; по група показатели Г – при минимум 30, изпълнение 30; по група показатели Д и Е – няма задължителни минимални изисквания. От представените материали и горепосочената ми оценка за удовлетворяване на минималните национални изисквания по ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ може да се направи констатацията, че Цв. Хугасян отговаря на изискванията на чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, чл. 1а, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 30, чл. 31, чл. 32, ал. 2 и чл. 33, ал. 1 от ПРАСПУ, както и на т. 1 от Допълнителните критерии на ЮФ при ПУ за придобиване на научни степени и академични длъжности, приети с решение на Факултетния съвет на ЮФ при ПУ по протокол № 4 от 17.05.2011 г., изм. и доп. (публикувани В: Пловдивски университет „Паисий Хилендарски” [онлайн]. [прегледан 16.03.2021]. Достъпно от: https://procedures.uni-plovdiv.bg/docs/requirements_uf.pdf), за допускане до защита на дисертационния си труд.

3. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд на Цв. Хугасян е посветен на една значима в теоретичен аспект и недостатъчно изследвана досега в правната ни литература проблематика – административноправния режим на конфликта на интереси и противодействието на корупцията в държавната администрация. Нейната актуалност, според мен, е детерминирана от две обстоятелства. *На първо място*, необходимостта от ефективна правна защита на лицата, засегнати от корупцията. *На второ място*, ефективността на правната защита на тези лица е един от показателите за равнището на демокрация, култура и морал в съответната държава. Във връзка с това, докторантът прецизно и сполучливо, по мое мнение, е определил основните цели и задачи в увода на дисертационния си труд.

4. Познаване на проблематиката на дисертационния труд

Цв. Хугасян е демонстрирала много добро познаване на състоянието на разглежданата от нея проблематика. Следва да се подчертае фактът, че тя е използвала голям брой литературни и нормативни източници, а това е показател както за много добра литературна осведоменост, така и за широка обща култура.

5. Методика на изследването в дисертационния труд

В представения за рецензиране дисертационен труд “Конфликт на интереси и противодействие на корупцията в държавната администрация” са използвани преди всичко сравнителноправният и историкоправният методи на научно изследване. Избраната методика на изследване позволява постигането на поставените цели и задачи на дисертационния труд.

6. Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем на 239 стр. и в структурно отношение се състои от: увод (с. 7-13); 4 глави, посветени съответно на: общата характеристика на конфликта на интереси и корупцията като явления в държавната администрация (Глава I, с. 13-71); индексите за измерване при мониторинга на равнището на корупция в Република България (Глава II, с. 71-115); възможностите за противодействие и по-доброто разкриване на конфликта на интереси и корупционните практики (Глава III, с. 115-149); ролята на Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) и Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ – ДВ, бр. 7 от 2018 г., изм. и доп.) в борбата с корупцията (Глава IV, с. 149-214); заключение (с. 214-218); и списък на използваната литература (с. 219-239), съдържащ общо 104 заглавия на кирилица и общо 23 заглавия на латиница, както и правни актове, документи и интернет-ресурси.

Изложението в дисертацията е целенасочено и съдържателно. То се съпровожда с отделни сравнения и разграничения, обосноваване на изводи и анализ на дефиниции на понятия.

7. Приноси и значимост на дисертационния труд за науката и практиката

Научните приноси в изследването са от категорията „обогатяване на съществуващите знания“ и се гледат не само върху проучване на националната и международноправната уредба и съдебната практика в разглежданата област, но и на личните виждания на автора за тяхната ефективност, съпроводени с редица собствени и оригинални изводи и съображения.

Могат да бъдат изтъкнати следните конкретни научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд:

1) много добър анализ на понятието „конфликт на интереси“ в правната доктрина и международните отношения (с. 14-21);

2) сполучлив анализ на същността и характерните особености на корупцията с примери от българската и международната правна уредба (с. 22-35);

3) много добър анализ на причините и формите на проява на корупцията (с. 35-46);

4) оригинално авторско становище за връзката между приватизацията и корупцията (с. 63-64) и между обедняването и корупцията (с. 68);

5) сполучлив анализ на равнищата на корупция в България, съпроводен със статистически данни и таблици, базирани на социологически проучвания (с. 71-83);

6) много добър анализ на приноса на Механизма за сътрудничество и проверка, който се реализира чрез доклади на Комисията на Европейския съюз, за ефективността на противодействието на корупцията у нас (с. 86-88, 122-127);

7) сполучлив анализ на превантивния характер на декларациите по чл. 35 от ЗПКОНПИ като средство за противодействие на корупцията (с. 88-106);

8) оригинална и полезна авторска критика на ЗПКОНПИ относно правната регламентация на отнемането на незаконно придобитото имущество (с. 95-96);

9) много добър анализ на международния индекс за възприемане на корупцията, съчетан със статистически данни и оценка на тенденциите в тази насока (с. 106-115);

10) оригинално авторско предложение за създаването на модел на „обща институционална рамка“ за противодействие на корупцията (с. 129-138);

11) сполучлив анализ на правния статус и практиката на КПКОНПИ (с. 149-162, 168-179, 182-200), както и на ЗПКОНПИ, вкл. в историкоправен и международноправен контекст (с. 162-168, 179-181), съчетан с: а) оригинален авторски извод, че конфликтът на интереси е предпоставка за престъпна дейност (с. 170, 195); б) примери от съдебната практика (с. 200-207); и в) оригинални авторски предложения за „бъдещи ефективни антикорупционни мерки” (с. 208-214);

12) в заключението са направени ценни изводи с теоретично и практическо значение от разгледаната правна уредба на национално и международно равнище.

8. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Цветанка Хугасян е приложила следните 3 статии по тематиката на дисертационния си труд: „Икономически и социални аспекти на проявлението на конфликт на интереси и корупционни практики”. - В: Сборник „Доклади от Годишна университетска научна конференция”. 28-29 май 2020 година. Т. 9. Научно направление „Социални, стопански и правни науки“. Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски”, 2020, с. 37-46; „Сравнителен правен анализ на понятието корупция на национално и международно ниво”. - В: Сборник „Доклади от Годишна университетска научна конференция”. 28-29 май 2020 година. Т. 9. Научно направление „Социални, стопански и правни науки“. Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски”, 2020, с. 47-56; и „Превантивният характер на декларациите по чл. 35 от ЗПКОНПИ като средство за противодействие на корупцията”. – В: Сборник „Доклади от Научна конференция „Актуални проблеми на сигурността”. 22-23 октомври 2020 година. Т. 3. Научно направление „Социални и правни аспекти на сигурността и отбраната“. Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски”, 2020, с. 86-95.

Тези статии сполучливо отразяват редица анализи и становища на автора, залегнали в определени части от дисертационния труд.

9. Лично участие на докторантката

Изтъкнатите приноси в дисертационния труд и получените резултати са лична заслуга на Цветанка Хугасян. Тя коректно е цитирала под линия използваната литература, свързана със становищата на отделните автори – обстоятелство, което изключва наличието на плагиатство. Това е показател за научната етика на автора, която несъмнено заслужава подкрепа.

10. Мнение за автореферата

Авторефератът на дисертационния труд в обем на 41 с. на български език и 39 с. на английски език отразява на много добро равнище неговото съдържание и постигнатите основни резултати.

11. Критични бележки и препоръки

Към дисертационния труд могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки, главно от редакционно естество.

11.1. Критични бележки

1) Всяка глава и всеки нейн параграф трябва да започват на самостоятелна страница;

2) на с. 92, ред 26 вместо думите „достъпване на” трябва да се употребят думите „достъп до”.

11.2. Препоръки

1) В глава първа авторът можеше да състави своя дефиниция на понятията „конфликт на интереси” и „корупция” и съответно да ги предложи *de lege ferenda*. Така дисертационният труд щеше да има още по-голямо приносно значение.

2) В библиографията използваната литература на кирилица и латиница и „използваните статии и публикации” на кирилица и латиница, обособени от автора самостоятелно, съответно в 4 части, можеха да бъдат обединени в 2 части по следния начин: а) използвана литература на кирилица, включваща както монографиите, така и статиите; и б) използвана литература на латиница, включваща по подобен начин монографиите и статиите.

11.3. Оценка на въздействието на критичните бележки и препоръки върху научното значение на дисертационния труд

Изтъкнатите по-горе слабости, по мое мнение, не омаловажават значимостта и полезността за теорията и практиката на предложения за защита дисертационен труд. Той е написан ясно, разбираемо, логично и се чете с интерес. С него се запълва една празнина в правната ни литература в разглежданата област. Посочените критични бележки и препоръки целят единствено да помогнат автора в случай, че той реши да продължи творческите си усилия по тази проблематика и евентуално да публикува като книга впоследствие дисертационния си труд.

12. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Въз основа на горепосочените научни и практически приноси в дисертационния труд препоръчвам на Цв. Хугасян да го публикува като книга (монография). Смятам, че тази книга ще представлява интерес както за учени, така и за практикуващи специалисти.

Заклучение

Накрая, въз основа на изложеното по-горе:

1. Заявявам, че дисертационният труд “Конфликт на интереси и противодействие на корупцията в държавната администрация” съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ и чл. 32, ал. 1 и 2 от ПРАСПУ. Същевременно този дисертационен труд показва, че Цветанка Стефанова Хугасян притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Административно право и административен процес“ като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване. Поради това докторантката отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл.чл. 24-26 от ППЗРАСРБ и чл.чл. 29, 30, 31 и 32, ал. 1 и 2 от ПРАСПУ.

2. Във връзка с гореизложеното, на основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАСРБ, чл. 32, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 38, ал. 1 от ПРАСПУ, давам своята положителна оценка на проведеното научно изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси.

3. Предлагам на почитаемото научно жури, сформирано със Заповед № Р33-948 от 15.03.2021 г. на Ректора на ПУ, на основание чл. 11, ал. 4 от ЗРАСРБ, чл. 34, ал. 1 от ППЗРАСРБ и чл. 29 от ПРАСПУ, да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Цветанка Стефанова Хугасян в област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма “Административно право и административен процес”.

София, 07.04.2021 г.

Рецензент: (п)

(проф. д.ю.н. Георги Пенчев)